

N:o 223.

Af herr **E. A. Nilson** i Örebro, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande af telegrafverkets utgiftsstater för år 1908 m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition n:o 84 angående telegrafverkets utgiftsstater för 1908 m. m. föreslås förändringar i nu för tjänstemännen gällande bestämmelser, som i flera fall måste betraktas såsom ett stort framsteg, såväl för verket själfvt som dess personal.

Den kommitté, hvars betänkande utgör grundvalen för Kungl. Maj:ts proposition, har såsom en af de ledande synpunkterna för sitt förslag angifvit, att personalen bör af staten erhålla full aflöning för fullt arbete åt staten och såsom motiv för de i allmänhet låga begynnelselönerna anført, att tjänstemännen vid jämförelsevis tidig ålder skola kunna vinna ordinarie anställning.

Det har emellertid synts mig, som om den angifna synpunkten rörande aflöningens förhållande till arbetet ej kommit till sin fulla rätt beträffande särskildt telegrafisterna, för hvilka det anförda skälet för den låga begynnelselönen ej heller är öfvertygande.

Den nu till biträdande telegrafist utgående begynnelselönen utgör 1,300 kronor med två ålderstillägg å 150 kr. hvardera efter resp. 5 och 10 år, alltså en slutaflöning af 1,600 kronor. Kungl. Maj:t föreslår nu, att begynnelselönen skall utgöra 1,140 kronor (dock 1,260 kronor för den redan nu befintliga personalen) och slutaflöningen 1,800 kronor.

Såväl kommitterade som departementschefen vitsorda, att telegrafisterna hafva skäliga anspråk på någon förhöjning i sina löneförmåner.

Bih. till Riksd. Prot. 1907. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 91 Häft. (N:o 223). 1

Till belysning af, huru den föreslagna aflöningen kommer att ställa sig i jämförelse med nu utgående, har jag uppgjort följande tablå:

	Nuvarande aflöning.		Föreslagen aflöning.	
1:a året.....	1,300	kr.	1,140	kr.
2:a »	1,300	»	1,140	»
3:e »	1,300	»	1,140	»
4:de »	1,300	»	1,260	»
5:e »	1,300	»	1,260	»
6:te »	1,450	»	1,260	»
7:e »	1,450	»	1,380	»
8:e »	1,450	»	1,380	»
9:e »	1,450	»	1,380	»
10:e »	1,450	»	1,500	»
11:e »	1,600	» 15,350	1,500	» 14,340
12:e »	1,600	»	1,500	»
13:e »	1,600	»	1,650	»
14:e »	1,600	»	1,650	»
15:e »	1,600	»	1,650	»
16:e »	1,600	» 8,000	1,800	» 8,250
14 års aflöningar		23,350		22,590
14 års aflöningar		22,400		25,200
Summan af 30 års åtnjuten lön utgör		45,750		47,790

Man torde knappast med dessa siffror för sina ögon kunna påstå, att ej ett kraf på förbättring i telegrafisternas aflöning, utöfver hvad Kungl. Maj:t föreslagit, har goda skäl för sig, desto mera som kommitterade vitsorda, att apparattjänstgöringen är af så uppslitande natur, att de ansett, att telegrafisterna böra i regel afgå ur tjänsten 5 år tidigare, än hvad nu är fallet.

Då kommitterade föreslagit en så betydande nedsättning af telegrafists begynnelselön, torde anledningen härtill varit, dels den föreslagna nedsättningen af begynnelselön för assistent, dels den i utsikt ställda bättre befordringen.

Dessa skäl äro emellertid ingalunda öfvertygande.

Nedsättningen i begynnelse aflöning för assistent motiveras främst af de nedsatta kompetensfordringarne, realskoleexamen i stället för mogenhetsexamen, hvilket medför för dessa tjänstemän en minskning i ut-

bildningstiden af minst tre år, på samma gång telegrafverket får för deras specialutbildning underkasta sig en mycket ökad kostnad.

För de kvinnliga tjänstemännen blifver förhållandet i detta hänseende oförändradt som hittills.

Hvad angår befordringsutsikterna, föreslogo kommitterade, att telegrafstyrelsen skulle äga i mån af behovet af nya tjänster tillsätta ordinarie biträdande personal. Detta har af Kungl. Maj:t ändrats till öfverensstämmelse med hvad som nu gäller. Icke heller i detta hänseende har således för telegrafisterna någon förbättring till kompensering af lönenedsättningen tillkommit. Och i detta hänseende är otvifvelaktigt kvinnans ställning inom telegrafverket vida sämre än mannens. Förhållandet är nämligen, att den reserv af extra ordinarie tjänstemän, som behöfves för att kunna rycka in vid sjukdomsfall, semesterar och andra vakanser för den ordinarie personalen, ingalunda består af ett för män och kvinnor proportionellt antal, jämfördt med de ordinarie tjänsterna. Assistenten anlitas såsom vikarier för kommissarier, manliga kontrollörer m. fl. funktionärer, men i stället för dessa vikarierande assistenter har allt hittills, och så kommer väl äfven för framtiden att ske, i stor utsträckning användts kvinnliga vikarier. Reserven inom verket består med andra ord i alldeles öfvervägande grad af kvinnliga e. o. telegrafister. Följden däraf blifver således, att denna kår måste hållas relativt mycket talrikare än assistentkåren, hvilket åter innebär, att befordringsutsikten för kvinnorna blifver relativt sämre, något som också erfarenheten allt hittills ådagalagt, och hvilket framgår af bifogade statistik.

Visserligen har slutaflöningen höjts med 200 kronor, men af hur ringa verkan denna är, har här ofvan visats och härvid bör jämväl observeras, att dels assistenternas slutaflöning samtidigt höjts med 600 kronor, och dels att denna slutaflöning för flertalet kvinnliga tjänstemän är i mycket egentligare mening slutaflöning än för de manliga. Medan de manliga kommissarie- och kontrollörstjänsterna äro till antalet någorlunda tillfredsställande i förhållande till antalet assistenttjänster, stå de kvinnliga kommissarietjänsterna i en flerdubbelt sämre proportion till antalet biträdande telegrafisttjänster. Utsikten att vinna befordran är därför mycket sämre för telegrafist än för assistent.

I sammanhang härmed står, att antalet kvinnliga kommissarietjänster tyckes afgjort tendera att minskas. Visserligen bibehålles formelt i förslaget 100 sådana tjänster, d. v. s. samma antal som nu, men de som verkligen ifrågakomma äro endast 81. Redan nu äro nämligen af dessa 100 tjänster endast 89 besatta med kvinnliga föreståndare (då Vara och

Mariestad äro besatta med manliga föreståndare), och i statförslaget angifver Kungl. Maj:t att ytterligare 8 skola ändras till manliga stationer.

Vidare är med afseende på den låga begynnelseaflöningen för telegrafisterna att märka, att denna aflöning tydligen förutsätter, att under den fleråriga extraordinarie-tiden ännu mindre belopp skall till dem utgå.

I förbigående må äfven anmärkas, att då Kungl. Maj:t frångått kommitterades förslag om beräkning af ålderstillägg efter kalendermånad, äfven härigenom en väsentlig försämring inträdt, hvilken gör sig mycket kännbar, då ålderstilläggsperioden är kort.

Äfven torde man kunna hysa vissa tvifvel om, huruvida systemet med små begynnelseaflöningar, kompenserade med flere ålderstillägg, är att rekommendera, då man kommer ned åt gränsen för existensminimum, liksom om detta system öfverhufvud är lika lämpadt för kvinnliga som manliga tjänstemän, då man bibehåller en principiellt så stor skillnad i ersättningen för manligt och kvinnligt arbete.

Slutligen har jag fäst mig vid en särskild detalj i Kungl. Maj:ts förslag. Medan hyresersättningen för kvinnliga kommissarier höjts till högst 300 kronor årligen, har motsvarande belopp för de kvinnliga föreståndarne för filialstationerna i Stockholm och Göteborg bibehållits vid 200 kronor, oaktadt detta belopp är hela den ersättning dessa föreståndare undfå för sitt arbete och ansvar såsom föreståndare, och oaktadt förhållandet försämrats genom detta belopps öfverflyttande från lön till tjänstgöringspenningar.

På grund af det anförda får jag vördsamt hemställa, att Riksdagen måtte besluta sådan ändring i förslaget till organisation af och stater för telegrafverket,

att begynnelseaflöningen för telegrafist sättes till 1,260 kronor pr år,

att antalet stationer med kvinnliga föreståndare, endast där ytterst tvingande skäl föreligga, må kunna minskas under det bestämda antalet 100, samt

att till föreståndare för filialtelegrafstation må, såsom tillägg till tjänstgöringspenningarne, utgå ett årligt arvode af 300 kronor.

Stockholm den 5 april 1907.

E. A. Nilson.

Bilaga.

Obefordrade e. o. telegrafister våren 1907.

(från äldre årskurser kvarstå en del, hvilka icke söka till ordinarie).

från årskurs 1901 hösten kvarstå obefordrade.....	27 st.
» » 1902 » » »	37 »
» » 1903 » » »	28 »
» » 1904 » » »	36 »
» » 1905 » » »	33 »
» » 1906 våren » »	33 »
hvertill kommer från nu pågående kurs cirka.....	40 »

Under år 1903 antogos till e. o. telegrafister 29,	befordr. till ord. 16
» » 1904 » » » » 37,	» » » 19
» » 1905 » » » » 33,	» » » 15
» » 1906 » » » » 33,	» » » 6

Antalet extra ordinarie kvinnliga telegrafister våren 1907 utgör 264 st.